

ιατρικά

Ο ρόλος του Ιατρού Αποκατάστασης από το Γενικό Νοσοκομείο μέχρι την κοινωνική επανένταξη

της **Μαρίας Χ. Μίχα**
MD, MBA, MSc
ιατρού Αποκατάστασης
- Φυσιάτρου, Fellow of
European Board of PRM
mmicha@meska.gr

Στη χώρα μας η ειδικότητα εμφανίστηκε για πρώτη φορά τη και σήμερα υπάρχουν περίπου 200 ειδικοί Ιατροί Αποκατάστασης σε όλη τη χώρα και ιδιωτικές και δημόσιες δομές.

Η Φυσική Ιατρική και Αποκατάσταση είναι μία ιατρική ειδικότητα με έντονα ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα που στόχο έχει την ολιστική αντιμετώπιση του ατόμου σαν μία ψυχοσωματική και κοινωνική οντότητα και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής του ατόμου.

Ο ιατρός αποκατάστασης παρεμβαίνει στην ιδιόζουσα παθολογία του ασθενή, βελτιώνει τα λειτουργικά ελλείμματα της πάθησης, αναπτύσσει τις υπολειπόμενες λειτουργικές δυνατότητες μετά τον τραυματισμό ή την πάθηση και επανεκπαιδεύει τις μόνιμες ανικανότητες.

Στην Ευρώπη η ανάπτυξη της Αποκατάστασης χρονολογείται μετά το Β' Παγκόσμιο πόλεμο, λόγω μεγάλου αριθμού τραυματιών. Έκτοτε, εμφανίζει ανοδική πορεία και αριθμεί 18.000 φυσιάτρους και οργανωμένες δομές αποκατάστασης. Στη χώρα μας η ειδικότητα εμφανίστηκε για πρώτη φορά τη δεκαετία του '70 και σήμερα υπάρχουν περίπου 200 ειδικοί Ιατροί Αποκατάστασης σε όλη τη χώρα, σε ιδιωτικές και δημόσιες δομές. Τα ερωτήματα που καλείται να απαντήσει ο ιατρός Αποκατάστασης είναι τα εξής:

- Ποια είναι η βλάβη στη δομή και λειτουργία των συστημάτων του οργανισμού που οδηγεί σε λειτουργικό έλλειμμα (Διάγνωση - αξιολόγηση);
- Ποιες είναι οι θεραπευτικές παρεμβάσεις που απαιτούνται (Πρόγραμμα αποκατάστασης);
- Ποιο είναι το κατάλληλο θεραπευτικό πλαίσιο τη δεδομένη χρονική στιγμή (Δομή αποκατάστασης);
- Ποιες είναι οι περιβαλλοντικές συνθήκες του ατόμου (Επανένταξη);

Στόχοι παρέμβασης της αποκατάστασης

- Η πρόληψη των επιπλοκών στην οξεία φάση του τραυματισμού ή της πάθησης.
  - Η διατήρηση της λειτουργικότητας του ασθενή την περίοδο που παρουσιάζεται το έλλειμμα (περιορισμένο ή εκτεταμένο) με όλα τα μέσα της αποκατάστασης.
  - Η επανεκπαίδευση στο μέγιστο των υπολειπόμενων λειτουργικών ικανοτήτων του ασθενή.
  - Η προσαρμογή του περιβάλλοντος στα μόνιμα, μη αναστρέψιμα λειτουργικά ελλείμματα του ατόμου ως απότοκα της νόσου ή της βλάβης.
  - Ο επαναπροσδιορισμός των ρόλων για το νέο τρόπο ζωής με σκοπό την οικογενειακή, κοινωνική και επαγγελματική επανένταξή του ατόμου.
- Οι δομές Αποκατάστασης στη χώρα μας είναι: α) Πρώιμη Αποκατάσταση σε επίπεδο κλειστής νοσηλείας β) Μεταβατική (ενδιάμεση) φάση γ) Αποκατάσταση σε ανοιχτές δομές (ανοιχτή νοσηλεία).

κατάσταση σε ανοιχτές δομές (ανοιχτή νοσηλεία). Σε επίπεδο κλειστής νοσηλείας παρέχονται υπηρεσίες αποκατάστασης σε ασθενείς με οργανικό και λειτουργικό έλλειμμα μετά από συγγενή ή επίκτητο πάθηση ή τραυματισμό του νευρικού, μυοσκελετικού, καρδιοαναπνευστικού, ουροποιητικού συστήματος ή πολυσυστηματική βλάβη. Αρχικά γίνεται η αξιολόγηση του δυναμικού αποκατάστασης από τον ιατρό Αποκατάστασης - Φυσιάτρο. Κατόπιν, καθορίζεται το εξατομικευμένο πρόγραμμα αποκατάστασης με την εφαρμο-

Οι δομές Αποκατάστασης στη χώρα μας είναι:

- α) Πρώιμη Αποκατάσταση σε επίπεδο κλειστής νοσηλείας.
- β) Μεταβατική (ενδιάμεση) φάση.
- γ) Αποκατάσταση σε ανοιχτές δομές (ανοιχτή νοσηλεία).

γή θεραπευτικών τεχνικών π.χ., φυσικοθεραπεία (ατομική και ομαδική), υδροθεραπεία, εργοθεραπεία - αυτοϋπηρεσία, λογοθεραπεία, επανεκπαίδευση ανώτερων εγκεφαλικών λειτουργιών (μνήμη, προσανατολισμός, προσοχή), διαχείριση σπαστικότητας και ψυχολογική υποστήριξη. Η χρήση της υψηλής τεχνολογίας μπορεί να δώσει λύσεις: στη μετακίνηση, στην επικοινωνία, στην αυτοϋπηρεσία, στη θεραπεία, στη δημιουργική απασχόληση, στη ψυχαγωγία, στην εκπαίδευση και στην επαγγελματική αποκατάσταση. Έτσι ο ασθενής με βαριά κινητικά ελλείμματα έχει τη δυνατότητα να ελέγξει το περιβάλλον του και να έχει όχι μόνο δημιουργική αλλά και παραγωγική ενασχόληση.

Ο διττός χαρακτήρας της ειδικότητας (πρωτοβάθμια και τριτοβάθμια παροχή υπηρεσιών αποκατάστασης) καθιστά τη Φυσική Ιατρική και Αποκατάσταση ενισχυτή της αποτελεσματικότητας του Συστήματος Υγείας, καθώς συμβάλλει στην πρόληψη δευτερογενών νοσημάτων και συνοσηρότητας, με προφανή θετικά οικονομικά αποτελέσματα.

Ο βαθμός αναπηρίας καθορίζεται κυρίως από την αξιοποίηση των ικανοτήτων που απομένουν μετά το ατύχημα/νόσο μέσω προγράμματος ιατρικής αποκατάστασης και λιγότερο από το μέγεθος των κινητικών ελλειμμάτων της νόσου. Με λίγα λόγια, σωστή και έγκαιρη αποκατάσταση συνεπάγεται μικρότερη αναπηρία.

σημ. Η κα. Μίχα, ιατρός Αποκατάστασης - Φυσιάτρος, είναι επιστημονική διευθύντρια στο Μεσογειακό Κέντρο Αποκατάστασης (Λουτράκι).